

Anonimizált változat

Fordítás

C-337/20 – 1

C-337/20. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2020. július 23.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Cour de cassation (Franciaország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. július 16.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek:

DM

LR

Ellenérdekű fél:

Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM)

[omissis]

A COUR DE CASSATION CHAMBRE COMMERCIALE, FINANCIÈRE ET ÉCONOMIQUE (semmitőszék, kereskedelmi, pénzügyi és gazdasági kollégium, Franciaország) 2020. JÚLIUS 16-I ÍTÉLETE

Azon felülvizsgálati kérelem alapján eljárva, amelyet:

1°/ DM (lakóhelye [omissis]: La Ciotat) és

2°/ LR (lakóhelye [omissis]: Cassis) terjesztett elő

a cour d'appel d'Aix-en-Provence (Aix-en-Provence-i fellebbviteli bíróság, Franciaország) [omissis] 2017. április 6-i ítéletével szemben, a köztük és az [omissis] Aix-en-Provence-i [omissis] székhelyű Crédit agricole mutuel

Alpes-Provence (Alpes Provence-i mezőgazdasági hitelszövetkezet) regionális pénztára (CRCAM) – a felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű fél – között folyamatban lévő jogvitában,

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek a kérelmük alátámasztására a jelen ítélethez csatolt két felülvizsgálati jogalapra hivatkoznak.

[omissis] **[eredeti 2. o.]**

[omissis] [eljárási szempontok]

[A] Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) kereskedelmi, pénzügyi és gazdasági kollégiuma [omissis] a jogszabály alapján történő határozathozatalt követően meghozta a következő ítéletet.

A tényállás és az eljárás bemutatása

1. A megtámadott ítélet (Aix-en-Provence, 2017. április 6.) szerint a Crédit agricole mutuel Alpes Provence (Alpes Provence-i mezőgazdasági hitelszövetkezet) regionális pénztára (a bank) egy 2008. december 22-i aktussal LR egyetemleges kezességével biztosított folyószámla-hitelkeretet nyújtott a Groupe centrale automobiles (a továbbiakban: GCA) társaság számára, amelynek DM az ügyvezetője volt. E hitelkeret felmondását követően a bank a kezet szólította fel a fizetésre, aki azt állította, hogy a bank – azáltal, hogy harmadik személyek részére engedély nélkül teljesített átutalásokat – hibát követett el, valamint hogy ezen átutalások összegét le kell vonni a követeléséből.
2. A fellebbviteli bíróság megállapította, hogy LR kifogásai elfogadhatatlanok, és megjegyezte, hogy a code monétaire et financier (monetáris és pénzügyi törvénykönyv) L.133-24. cikke alapján a GCA társaságnak 13 hónapos jogvesztő határideje volt a vitatott műveletek kifogásolására, valamint hogy ha e határidőt megszakíthatták volna a 2011. március 3-i levélváltások – amelyekkel a GCA társaság ügyvezetője tájékoztatást kért e műveletekről –, akkor egy új, 13 hónapos határidő kezdődött volna ezen időponttól. A fellebbviteli bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy mivel a vitatott átutalások kifogásolására csak a 2013. május 15-i kérelmekkel került sor, bekövetkezett a jogvesztés.
3. Az ezen ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmük alátámasztása érdekében DM és LR arra hivatkozik, hogy a monetáris és pénzügyi törvénykönyv L.133-18. cikke – amely a pénzforgalmi szolgáltatás igénybevevője által a bank számára jelzett, nem engedélyezett fizetési műveletek azonnali visszafizetésének kedvezményét biztosítja – nem jelenti akadályát annak, hogy a bank általános jogi szerződéses felelősségét egyébként megállapítsák a gondossági kötelezettségének elmulasztása miatt, ha bizonyítást nyer egy abból eredő kár, valamint hogy a fellebbviteli bíróság **[eredeti 3. o.]** – azáltal, hogy az ellenkezőjét állapította meg – megsértette a code civil (polgári törvénykönyv) 1147. cikkét – annak a

2016. február 10-i rendeletről eredő szövege alapján –, valamint ugyanezen törvénykönyv 1937. cikkét.

4. Mivel e jogalapra LR kezesként hivatkozott, pontosítani szükséges, hogy – járulékos kötelezettként – „aki kezességet vállal valamely kötelezettségért, a hitelezővel szemben kötelezettséget vállal e kötelezettség teljesítésére, ha a kötelezett azt maga nem teljesíti” (a polgári törvénykönyv 2288. cikke). A polgári törvénykönyv 2313. cikkének első bekezdése akként rendelkezik, hogy „a kezes a hitelezővel szemben felhozhat minden olyan kifogást, amelyre a főkötelezett jogosult, és amelyekre az adóssággal összefüggésben lehet hivatkozni”, valamint „többek között annak beszámítását, amivel a hitelező a főkötelezettnek tartozik” [omissis] [a nemzeti ítélezési gyakorlatra történő hivatkozások]. E szabály alkalmazható, ha a hitelező hibát követett el a főkötelezettel szemben, amely megalapozza a polgári jogi felelősségét, és amely őt következképpen kártérítés fizetésére kötelezi az említett főkötelezett részére ez utóbbi kárának megtérítése érdekében.
5. A polgári törvénykönyv 1147. cikkéből következik, hogy valamely szerződéses kötelezettség minden olyan nemteljesítése miatt, amely e kötelezettség jogosultjának kárt okoz, a kötelezettnek felelnie kell. Az ítélezési gyakorlat a kár teljes megtérítésének elvét alkalmazza, amely előírja, hogy „a károsultat abba a helyzetbe kell visszahelyezni, amelyben akkor lett volna, ha a kárt okozó magatartás nem következett volna be” [omissis] [a nemzeti ítélezési gyakorlatra történő hivatkozások].
6. A monetáris és pénzügyi törvénykönyv L.133-18. cikke – a 2009. július 15-i 2009–866. sz. rendeletről eredő szövege alapján, amely átültette a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló, 2007. november 13-i 2007/64/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (DSP1) 58. cikkét, illetve az annak lényeges változtatások nélkül helyébe lépő, a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv (DSP2) 71. cikkét – a következőkről rendelkezik: „Nem engedélyezett, a pénzforgalmi szolgáltatás igénybevevője által az L.133-24. cikkben előírt feltételek mellett jelzett fizetési művelet esetében a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója haladéktalanul megtéríti a fizető fél részére a nem engedélyezett fizetési művelet összegét, és – amennyiben releváns – helyreállítja a megterhelt fizetési számlát abba az állapotba, amelyben az lenne, ha a nem engedélyezett fizetési műveletre nem került volna sor.

A fizető fél és pénzforgalmi szolgáltatója szerződésben további pénzügyi kártérítésekről dönthetnek.”

7. A monetáris és pénzügyi törvénykönyv L.133-24. cikkének (1) bekezdése – az ugyanezen jogszabályokból eredő szövege alapján – a következőkről rendelkezik: „A pénzforgalmi **[eredeti 4. o.]** szolgáltatás igénybevevője köteles jogvesztés terhe mellett indokolatlan késedelem nélkül, de a terhelés napját követően 13 hónapnál nem később bejelenteni a pénzforgalmi szolgáltatójának a nem

engedélyezett vagy hibásan teljesített fizetési műveletet, kivéve ha a pénzforgalmi szolgáltató e fizetési művelettel kapcsolatban nem nyújtott tájékoztatást vagy azt nem tette elérhetővé a III. könyv 1. címének IV. fejezetében meghatározottak szerint.”

8. Az előbbieken említett, „Nem engedélyezett vagy hibásan teljesített fizetési műveletek bejelentése” című 58. cikk értelmében „a pénzforgalmi szolgáltatás igénybevevője számára a pénzforgalmi szolgáltató kizárólag akkor köteles helyesbítést biztosítani, ha indokolatlan késedelem nélkül, de a terhelés napját követően 13 hónapról nem később bejelenti a pénzforgalmi szolgáltatójának az általa észlelt nem engedélyezett vagy hibásan teljesített és reklamációnak helyt adó fizetési műveletet, ideértve a 75. cikkben foglaltakat is, kivéve ha adott esetben a pénzforgalmi szolgáltató a fizetési művelettel kapcsolatban nem nyújtott tájékoztatást vagy azt nem tette elérhetővé a II. címben meghatározottak szerint”.
9. A DSP1-nek „A pénzforgalmi szolgáltató felelőssége nem engedélyezett fizetési műveletek vonatkozásában” című 60. cikke értelmében,

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy nem engedélyezett fizetési művelet esetében – az 58. cikk sérelme nélkül – a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója haladéktalanul megtéríti a fizető fél részére a nem engedélyezett fizetési művelet összegét, és – amennyiben releváns – helyreállítja a megterhelt fizetési számlát abba az állapotba, amelyben az lenne, ha a nem engedélyezett fizetési műveletre nem került volna sor.

(2) További pénzügyi kártérítéseket a fizető fél és pénzforgalmi szolgáltatója között létrejött szerződésre alkalmazandó joggal összhangban lehet megállapítani.”
10. A felülvizsgálati kérelem tárgyát a fent hivatkozott, a monetáris és pénzügyi törvénykönyv L.133-18 és L.133-24. cikke által átültetett irányelvekkel létrehozott felelősségi rendszer, valamint az általános jog szerződéses felelősségi rendszere közötti kapcsolat képezi. Különösen az irányelvek által szabályozott felelősségi rendszer kizárólagos jellegének kérdése merül fel, amely irányelvek e tekintetben nem szolgálnak pontosításokkal.
11. Mivel úgy tűnik, hogy az Európai Unió Bírósága nem határozott ebben a kérdésben, meg kell őt erről kérdezni.

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN a bíróság:

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján: **[eredeti 5. o.]**

A Európai Unió Bíróságához fordul a következő kérdések megválaszolása céljából:

1) Úgy kell-e értelmezni a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 97/7/EK, a 2002/65/EK, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról és

a 97/5/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i 2007/64/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 58. cikkét, hogy az a nem engedélyezett vagy hibásan teljesített fizetési műveletek esetében a pénzforgalmi szolgáltató kizárólagos felelősségét megállapító rendszert hoz létre valamennyi olyan, általános polgári jogi felelősség megállapítása iránti kereset alapján, amely – ugyanazon cselekmények miatt – azon alapul, hogy e szolgáltató nem teljesítette a nemzeti jog által számára előírt kötelezettségeket, különösen abban az esetben, ha a pénzforgalmi szolgáltatás igénybevevője a terhelést követően 13 hónapon belül nem tájékoztatta a pénzforgalmi szolgáltatót arról, hogy egy fizetési műveletet nem engedélyeztek vagy hibásan teljesítettek?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén ugyanezen cikkel ellentétes-e az, hogy a pénzforgalmi szolgáltatás igénybevevője – ugyanazon cselekmények miatt – a pénzforgalmi szolgáltató – a kezességvállalás kedvezményezettje – általános polgári jogi felelősségére hivatkozik a biztosított tartozás összegének vitatása céljából?

[omissis] [eljárási szempontok] [**eredeti 6. o.**]

A jelen ítélethez MELLÉKELT JOGALAPOK

A DM és LR által [omissis] felhozott jogalapok

AZ ELSŐ SEMMISSÉGI JOGALAP

[omissis] [**eredeti 7. o.**] [omissis]

[omissis] [**eredeti 8. o.**] [omissis] [a felülvizsgálati kérelem első jogalapjának bemutatása, amely a fogyasztói jogon alapul, és amelynek nincs hatása az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre]

A MÁSODIK SEMMISSÉGI JOGALAP (másodlagos)

A megtámadott helybenhagyó ítélettel szemben azt róják fel, hogy az LR kérelmét mint késedelmesen előterjesztettet azon részében elfogadhatatlannak nyilvánította, amelyben LR kifogásolta a Groupe Central Automobiles nevében különböző társaságok részére teljesített utalások tárgyát képező összegeket, valamint hogy ezen ítélet LR-t következképpen 96 019,36 eurónak a 2012. március 26. utáni, megállapodás szerinti kamatokkal növelt összegének megfizetésére kötelezte, amely utalásokra a Groupe Central Automobiles nevében nyitott [omissis] folyószámla fenntartását biztosító egyetemleges kezességvállalás teljesítése keretében került sor.

MIVEL LR azt állítja, hogy a bank hibát követett el azzal, hogy engedély nélkül teljesített utalásokat harmadik társaságok részére, valamint hogy e terhelések összegét le kell vonni a követeléséből; mivel a Crédit Agricole az ellenkezőjét állítja, miszerint a főkötelezettnél egy tisztán személyes kivételről van szó, a kezes pedig nem hivatkozhat [**eredeti 9. o.**] megalapozottan arra, hogy a követelésének

összegét a Tribunal de commerce de Toulon (touloni kereskedelmi bíróság, Franciaország) 2012. október 23-i ítélete jogerősen megállapította, valamint hogy a SARL GCA mindenesetre egyetértett a terhelésekkel; mivel az első bíró jogosan hivatkozott arra, hogy nem a főkötelezettnél fennálló személyes okról van szó, hanem egy adósságban rejlő okról, amelyet a kezes a hitelezővel szemben kifogásolhat; mivel a monetáris és pénzügyi törvénykönyv L.133-24. cikke alapján a SARL GCA számára egy 13 hónapos jogvesztő határidő állt rendelkezésre e műveletek vitatására; mivel ha e határidőt megszakíthatták volna a 2011. március 3-i levélváltások, amelyekkel a SARL GCA ügyvezetője tájékoztatást kért ezekről a műveletekről, ezen időponttól kezdődően egy új 13 hónapos jogvesztő határidő kezdődött volna el; továbbá, mivel a vitatott utalások kifogásolására márpedig csak a 2013. május 15-i kérelmekben került sor, következésképpen a jogvesztés bekövetkezett;

MIVEL TOVÁBBÁ LR másodlagosan azzal érvel, hogy az összegeket a főkötelezett CGA-nak kell megfizetni, mivel a banki terheléseket az engedély nélkül teljesítették; mivel 2011-ig a könyvelés ellenőrzése FW feladata volt; mivel a Crédit Agricole szerződéses hibát követett el, amikor aláírt utasítás és engedély nélkül teljesített utalásokat; mivel felszólította a bankot, hogy az összes számlát mutassa be, és számolja ki a számlaegyenleget [a szóban forgó bankszámláét] [omissis] a megsemmisített terhelések figyelembevétele mellett; mivel LR e terhelések összegét 94 123,26 euróban állapította meg; mivel a bank válasza az, hogy a főkötelezettnél fennálló személyes kivételről van szó, akinek a kezesére érvényesen nem vonatkozhat a kivétel; mivel ez az érv nem releváns: LR a szóban forgó bankszámlához kapcsolódó fedezet fenntartásáért vállalt kezességet; mivel ennél fogva a kivétel nem az SRAL GCA személyével függ össze, hanem közvetlenül a kezesre is vonatkozik; mivel ellenkezőleg, éppen a Crédit Agricole bank hivatkozik arra, hogy a főkötelezett nem vitatta az általa fizetendő összegeket a touloni kereskedelmi bíróság előtt, amely őt az LR által jelenleg vitatott [omissis] folyószámlahitel kifizetésére kötelezte; mivel ráadásul LR mentesül a polgári törvénykönyv rendelkezéseinek alkalmazása alól, miközben a számlák fenntartására a monetáris és pénzügyi törvénykönyv rendelkezései és különösen az L.133-25., valamint az L.133-6-1. cikkek az irányadók; mivel az említett törvénykönyv nem írja elő azt, hogy írásos engedélyt kell adni a számla megterheléséhez; mivel e terhelések a szóban forgó számlakivonaton szerepelnek, 2008. óta az ETRA FI, a FLEX CALL, az RF SOLUTION és az AZUR CONSEIL társaságok javára; mivel a Crédit agricole a vita során bemutatta a DM – a GCA társaság ügyvezetője – által az RF SOLUTION társaság részére kiállított, az LR által jelenleg kifogásolt terhelésekkel azonos összegű csekket; mivel az azonos összegű terheléseket [eredeti 10. o.] ugyanazon havi rendszerességgel az utolsó csekk 2009. április 1-jén történt kiállítását követően hajtották végre; mivel bár DM e-mail üzeneteken keresztül kérdéseket kezdett feltenni a banknak 2011. márciusban, nem képzelhető el, hogy egy szakmai szereplő hagyta az ilyen terheléseket kérdések feltevése nélkül; mivel mindenesetre a társaságnak vitatnia kellett a műveleteket a monetáris és pénzügyi törvénykönyv L.133-25. cikkében előírt 13 hónapos határidőn belül; mivel az LR által jelenleg felhozott kifogások jogvesztés miatt elfogadhatatlanok; mivel

ráadásul a Crédit Agricole-lal nem közölték a GCA társaság mérlegét, amely lehetővé tette volna annak ellenőrzését, hogy a könyvelőjükhöz tartozó társaságok javára teljesített fizetések nem minősülnek díjazásnak, amelyet e társaság terheiből le kellett volna vonni, csökkentve ezáltal a forgalmát, amely kétségeket alátámasztja az, hogy ha e terhelésekre az FW könyvelőhöz tartozó társaságok javára került volna sor, őt nem vonták volna felelősségre ezen összegek jogtalan átvétele miatt; mivel ezen tényezők alapján megállapítható, hogy a GCA társaság beleegyezett az LR által jelenleg vitatott terhelésekbe; mivel LR-t tehát kötelezni fogják arra, hogy a Caisse Régionale Agricole Mutuel Alpes Provence számára a 96 019,36 euró összegeket megfizesse a 2012. március 26. utáni, megállapodás szerinti kamatokkal növelve, amelyre a SARL Central Automobiles nevében nyitott [omissis] folyószámla fenntartását biztosító egyetemleges kezességvállalás teljesítése keretében került sor;

MIKÖZBEN a monetáris és pénzügyi törvénykönyv L.133-18. cikke – amely biztosítja a pénzforgalmi szolgáltatás igénybevevője által a bank számára jelzett, nem engedélyezett fizetési műveletek azonnali visszafizetésének kedvezményét – nem jelenti akadályát annak, hogy a bank általános jogi szerződéses felelősségét megállapítsák egyébként az arra vonatkozó ellenőrzési kötelezettségének elmulasztása miatt, hogy bizonyítást nyert-e egy abból eredő kár; a fellebbviteli bíróság – mivel annak érdekében, hogy jogvesztés miatt elfogadhatatlannak nyilvánítsa LR azon összegek vitatására irányuló kérelmeit, amelyeket a Groupe Central Automobiles nevében nyitott számláról utaltak különböző társaságok részére, úgy ítélte meg, hogy „LR mentesül a polgári törvénykönyv rendelkezéseinek alkalmazása alól, miközben a számlák fenntartására a monetáris és pénzügyi törvénykönyv rendelkezései az irányadók”, amikor a monetáris és pénzügyi törvénykönyvnek a nem engedélyezett fizetési műveletekkel kapcsolatos L.133-18. cikke ellenére LR hivatkozhatott a bank szerződéses felelősségére – megsértette a polgári törvénykönyvnek a jelen ügyben alkalmazandó 1147. cikkét, amely jelenleg ugyanezen polgári törvénykönyv 1231-1. és 1937. cikkének felel meg.

[omissis] **[eredeti 11. o.]** [omissis] [a felülvizsgálati kérelem második jogalapja második és harmadik részének bemutatása, amelyek az eljárási szabályok megsértésén alapulnak, és amelyek nincsenek hatással az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre]